

The Essence of Morality in Relation to Language, Truth, and Understanding: Heideggerian and Gadamerian Perspectives

Soran Mahmoudfakheh ¹ Mahmoud Sufiani ²

1. Ph.D. of Mathematics, University of Tabriz, Tabriz, Iran. E-mail: s.mahmod@tabrizu.ac.ir

2. Assistant Professor, Department of Philosophy, Faculty of Persian Language and Foreign Languages, University of Tabriz, Tabriz, Iran. E-mail: m.sufiani@yahoo.com

Article Info:

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

7 April 2025

Received in revised form:

3 August 2025

Accepted:

17 November 2025

Published online:

6 September 2026

Keywords:

Morality, language, truth, Heidegger, Gadamer.

Abstract: This research investigates the relationship between language, truth, and morality. It has been shown that moral schools often rely on three presuppositions: 1. Truth is considered as a correspondence theory of truth. 2. With this presupposition, language is considered a mere tool in which moral expressions are treated as justifiable propositions. 3. Man is a being with autonomous authority and will, and is therefore a moral being. Consequently, with these three presuppositions, such approaches have failed to find a justification for the ethical or non-ethical behavior of humans and other beings. As a result, by examining language and truth (truth as *alētheia*) from Heidegger's and Gadamer's points of view, we seek the fundamental grounds of human morality, and we show that man is moral not because of his autonomous will but because he is dwelling within language and tradition. Finally, the following questions will be answered in this research: How can a rule in a tradition be turned into a norm or a moral judgment? Does anyone have the primacy to declare a deed moral or immoral?

Cite this article: Mahmoudfakheh, S. Sufiani, M (2026). The Essence of Morality in Relation to Language, Truth, and Understanding: Heideggerian and Gadamerian Perspectives, *Philosophical Meditations*, 16(38), 105-128. <https://doi.org/10.30470/phm.2024.2026076.2514>

© The Author(s).

Publisher: University of Zanjan.

DOI: <https://doi.org/10.30470/phm.2024.2026076.2514>

Homepage: phm.znu.ac.ir

Introduction: First, a moral judgment or a moral discourse should be considered primarily a linguistic matter. These statements and judgments are expressed; that's why they are verbalized. However, since the linguistic nature of moral precepts has been forgotten, moral approaches such as the Kantian (normative) approach have provided basic rules and, according to this foundation, have begun to differentiate the morality or immorality of human expressions and behaviors. This study aims to answer the question of why moral approaches have failed to provide a general and universal conception of morality and what is the place of language in these approaches? For this reason, this article examines language in two ways in ethics: language as a tool in the hands of man and language as that in which man dwells. We claim that in the "language-as-tool" approach, truth is considered to be correspondence truth.

Philosophical ethics created a gap in the space of human actions by presupposing the correspondence theory of truth for morality. With this presupposition of truth, language is considered a tool in which moral statements are made and accepted as truthful. The reason is the neglect of the ontological difference, which causes the shared world or the routines that are the source of the primordial understanding of Dasein to be ignored. Therefore, by examining language and understanding (hermeneutic understanding), we seek the fundamental moral grounds of humanity, and we show that man is not moral because of his discretion, but because man dwells in language. Finally, we shall answer the following questions: How can a rule in a tradition be turned into a norm or a moral judgment? Does anyone have the authority to declare a deed moral or immoral? This is due to the neglect of the ontological difference that causes the

ignorance of the shared world or the primordial understanding of Dasein.

Methodology: Our method in this article is to analyze and examine the essence of morality in relation to language, truth, and understanding by referring to the writings and opinions of Heidegger and Gadamer. Therefore, the descriptive-analytical method is our priority in this article.

Findings: In this research, it has been shown that language in traditional moral approaches is a tool used to justify moral propositions. However, if we accept the concepts of language and truth based on Heidegger and Gadamer, we will find a new perspective on the essence of morality. We also showed the relationship between language and morality: since man is a linguistic being, he is a moral being, and our understanding of morality is a understanding that comes from the unconcealment of language (*alêtheia*) and is

based on tradition, understood as the shared world or basic understanding and accepted routines.

Discussion and Conclusion: If we do not consider the linguistic nature of moral judgments, any attempt to explain human moral behavior in general will lead to failure. In this research, we have shown that dwelling in language—and this means accepting the tradition and culture inherent in that language, which are the source of the intelligibility routines of the world and Dasein—will lead to an understanding of existence, in which we find things as they are, and we learn the skill of how to live with others, and this means living morally. So it is language that reveals the essence of morality, and this language is not a tool whose meaning is equivalent to verifiability. Rather, it is the language that reveals the world of a people, through which any understanding of this world is possible. Also, examining the

authority of tradition is an opening for dialogue between generations within a linguistic tradition, and this openness is a moral issue; that is, we can never conclude moral discourse by enumerating values or norms and thereby correctly explain all human behaviors. We can never find a general rule to measure all moral behavior by. Rather, because the essence of morality is language and language is open-ended, and this openness always opens the way for interpretation, new horizons for understanding morality can always be found by accepting interpretable ethical principles through dialogue between current and future language users.

References

- Amini, A. (2023). Linguisticity is not Merely Expressing the Experiences; On the relationship between language and understanding according to Gadamer. *Journal of Philosophical Investigations*, 17(44), 89–107.
- Asghari, M. (2022). On the Necessity of Moral Judgment Requiring Moral Principle. *Journal of Philosophical Research*, 16(40), 429–444.
- Edwards, P. & Donald M. B. (Eds.). (2006). *The Encyclopedia of Philosophy*. Macmillan.
- Derrida, J. (1978). *Writing and Difference*. University of Chicago Press.
- Dreyfus, H. L. (1995). *Being-in-the-World: A Commentary on Heidegger's Being and Time, Division I*. MIT Press.
- Dreyfus, H. L. (2017). *Background Practices: Essays on the Understanding of Being*. Oxford University Press.
- Gadamer, H.-G. (2007). *The Gadamer Reader: A Bouquet of the Later Writings* (R. E. Palmer, Ed.). Northwestern University Press.
- Gadamer, H.-G. (2004). *Truth and Method* (J. Weinsheimer & D. G. Marshall, Trans.). Continuum. (Original work published 1975).
- Hamedeh, R. (2024). The scope of ethics according to Levinas: from love to human community. *Journal of Philosophical Investigations*. Advance online publication. <https://doi.org/10.30470/phm.2024.2017555.2478>
- Heidegger, M. (1971). *Poetry*,

- Language, Thought (A. Hofstadter, Trans.). Harper & Row.
- Heidegger, M. (1984). *The Metaphysical Foundations of Logic* (M. Heim, Trans.). Indiana University Press.
 - Heidegger, M. (1977). *The Question Concerning Technology and Other Essays* (W. Lovitt, Trans.). Harper & Row.
 - Heidegger, M. (2002). *The Origin of the Work of Art*. In *Off the Beaten Track* (J. Young & K. Haynes, Trans.). Cambridge University Press. (Original lecture 1950).
 - Husserl, E. (1970). *Logical Investigations, Volume 1: Prolegomena to Pure Logic* (J. N. Findlay, Trans.). Routledge. (Original work published 1900).
 - Rajabi, A. (2019). *Transcendental Finitude*. Hermes Publications.
 - Schmidt, L. K. (2016). *Understanding Hermeneutics*. Routledge.
 - Weinsheimer, J. (1991). *Philosophical Hermeneutics and Literary Theory*. Yale University Press.
 - Underwood, L. J. (2003). *Kant's correspondence theory of truth: an analysis and critique of Anglo-American alternatives*. *Kant-Studien*, 94(2), 234–251.
 - Young, J. (2002). *Heidegger's Later Philosophy*. Cambridge University Press.

دانشگاه زنجان

تأملات فلسفی

شماره ۲۶۱۵-۲۵۸۸

شماره چاپی: ۵۲۵۳-۲۲۲۸

انجمن تشویشات اسلامی ایران

ذات اخلاق در نسبت با زبان، حقیقت و فهم با تکیه بر دیدگاه هایدگر و گادامر

سوران محمودفخه^۱ | محمود صوفیانی^۲

۱. دکتری ریاضی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: s.mahmod@tabrizu.ac.ir

۲. استادیار فلسفه دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: m.sufiani@yahoo.com

چکیده: هدف از این پژوهش، بررسی رابطه اخلاق با زبان و حقیقت در انسان است؛ در تحقیق حاضر نشان داده شده است که در مکاتب اخلاقی سه پیش فرض وجود دارد: ۱- حقیقت به عنوان صدق مطابقتی در نظر گرفته شده است؛ ۲- با این پیش فرض از حقیقت، زبان به عنوان ابزاری در نظر گرفته می شود که در آن بیان های اخلاقی، گزاره هایی خواهند بود که صدق پذیری آنها تحلیل می شود؛ ۳- انسان موجودی صاحب اختیار و اراده است پس موجودی اخلاقمند است؛ اما از طرفی با این سه پیش فرض رویکردهای اخلاقی نتوانسته اند توجیهی برای اخلاقی بودن یا اخلاقی نبودن بعضی رفتارهای انسان ها و حیوانات پیدا کنند؛ بنابراین با رد این پیش فرض ها با بررسی زبان و حقیقت (به مثابه آلتیا) از منظر هایدگر به دنبال زمینه های بنیادین اخلاقی بوده و نشان می دهیم که انسان نه از آن روی که اختیار دارد، اخلاقمند است بلکه به جهت در زبان بودن و سنت است که اخلاقمند است. در آخر به این سؤال ها پاسخ داده خواهد شد که چگونه یک بیان، یک حکم یا یک قاعده در یک سنت می تواند تبدیل به هنجار و یا حکم اخلاقی شود؟ آیا هرکسی این اصالت را دارد که فعلی را اخلاقی یا غیر اخلاقی کند؟ آیا زبان های مختلف رویکردهای اخلاقی متفاوت از همدیگری را موجب می شوند؟

اطلاعات مقاله:

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ ها:

دریافت: ۱۴۰۴/۱/۱۸

بازنگری: ۱۴۰۴/۵/۱۲

پذیرش: ۱۴۰۴/۸/۲۶

انتشار: ۱۴۰۵/۶/۱۵

واژگان کلیدی:

اخلاق، زبان، حقیقت، هایدگر، گادامر.

۱. **استناد:** محمودفخه، سوران؛ صوفیانی، محمود (۱۴۰۵). ذات اخلاق در نسبت با زبان، حقیقت و فهم با تکیه بر دیدگاه هایدگر و

گادامر. تأملات فلسفی ۱۶ (۳۸)، ۱۰۵-۱۲۸. <https://doi.org/10.30470/phm.2024.2026076.2514>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه زنجان.

DOI: <https://doi.org/10.30470/phm.2024.2026076.2514>

Homepage: phm.znu.ac.ir

مقدمه

در حوزه اخلاق، آنچه درواقع اهمیت داشته است، من، دیگری و رابطه مابین من و دیگری بوده است که در رویکردهای مختلف به اخلاق، هریک از این سه مؤلفه به انحای مختلف مورد مذاقه قرار گرفته‌اند. من چیست؟ دیگری چگونه برای من وجود دارد و این رابطه چگونه رابطه‌ای و بر چه مبنایی باید باشد؟ در ظاهر امر می‌توان اخلاق را مجموعه‌های از قواعد مشخص و پذیرفته‌شده‌ای دانست که یک مجموعه از موجودات انسانی -چه کل انسان‌ها و چه گروهی از انسان‌ها- باید مطابق با آن قوانین رفتار کنند. اگرچه تعریف دقیقی از اخلاق را نمی‌توان به دست داد اما تامس نایگل یک برآورد تقریبی از تعریف اخلاق را بیان کرده است: «اخلاق معرف هنجارهای مشخصی است که در مورد هر کس در یک گروه خاص صدق می‌کنند و باید از سوی هر عضو آن گروه در مورد هر کس معتبر دانسته شود؛ گو اینکه ممکن است اهداف و امیال فردی جداگانه اعضای آن گروه متفاوت باهم باشند و آن‌ها را دچار تعارض با یکدیگر کنند» (Edwards, 2006: 38). در این تعریف مشاهده می‌شود که هنجارها درواقع توافق

مشترک میان گروهی از مردم بر سر یک سری قوانین است. رویکردهای مختلف نسبت به این هنجارها از نظر معنای محتوای آن‌ها و همچنین عینی بودن یا غیرعینی بودنشان و البته منشأ هنجارها، شکل گرفته است. ازجمله رویکرد وظیفه‌گرایانه، فایده‌باوری، فضیلت‌گرایانه و غیره. انسان‌ها به دلایل مختلف میل داشته‌اند تا قاعده‌های مشخص و جهانشمولی را پیدا کنند که به راحتی بتوانند رفتارهای اخلاقی را از رفتارهای غیراخلاقی به‌وضوح متمایز کنند؛ ولی مشاهده می‌شود که هر رویکرد با مشکلاتی مواجه شده است و به اصطلاح نتوانسته است توجهی بر اخلاقی بودن یا اخلاقی نبودن بعضی رفتارها را پیدا کند. به‌عنوان مثال، در اخلاق وظیفه‌گرایانه کانت که موضوع بی‌طرفانه فاعل اخلاقی در مقام داوری اخلاقی در رویکرد وی مطرح است و فاعل بایستی عملی را تنها به انگیزه احترام به قانون اخلاقی انجام دهد، نقدهایی مطرح شده است. مثال‌های زیادی از موقعیت‌های مختلف زده شده است که رویکرد کانتی در مورد این مثال‌ها با شهود و عرف انسانی در تضاد است. به عبارتی، هر رویکردی تنها توانسته است بخشی از افعال انسانی را توجیه

اخلاقی کند و بخشی دیگر از افعال از میدان عمل آن رویکرد خارج شده است. بسیاری از فیلسوفان، به خصوص فیلسوفان تحلیلی با پیش فرض حقیقت به مثابه مطابقت، مدعی اند که احکام اخلاقی، گزاره‌هایی قابل صدق و کذب هستند. از این رو می‌توان درباره آن‌ها استدلال کرد؛ و در این راستا رویکردهای مختلفی مانند شناخت‌گرایی^۱ و ناشناخت-گرایی^۲ شکل گرفت. این امر منجر به پیدایش پرسش‌های فرااخلاقی گردید و هیچ‌گاه از ذات اخلاق بحث نشد؛ البته در برخی از پژوهش‌ها به تعدادی از اشکالات مربوط به این رویکردها پاسخ داده شده است. به عنوان مثال برخی با تأکید بر نقش اصل‌های اخلاقی به اشکالات و انتقادات جزئی‌گرایان اخلاقی نسبت به نظریه‌های اصل‌مند اخلاق بر اصل‌های اخلاقی پاسخ داده‌اند. «از نظر آنان، ما به جای این که از قوه تشخیص اخلاقی، صرفاً برای کاربست اصل‌های اخلاقی در موقعیت‌های جزئی استفاده کنیم، باید اصل‌های اخلاقی را کنار بگذاریم و فقط بر این قوه تشخیص اخلاقی تکیه کنیم ... اما اصل‌های اخلاقی دو نقش مهم در قوام

شخصیت فرد دارند» (Asghari, 2022: 267). همچنین می‌توان به پژوهش‌های امانوئل لویناس اشاره کرد که به موضوع اخلاق پرداخته است؛ «البته اخلاق موردنظر لویناس متفاوت از اخلاق مصطلح است. لویناس با گذر از خودآینی کانتی، اخلاق را دیگرآئین می‌داند و بر مسئولیت نامتناهی نامتقارن در برابر «دیگری» تأکید می‌کند. از برخی عبارات لویناس ممکن است چنین به نظر برسد که اخلاق، منحصر در رابطه‌ای عاشقانه با «دیگری» است» (Hamedeh, 2024)؛ اما در این تلاش‌ها به ذات اخلاق توجه نداشته‌اند و بر این مبنا به پرسش‌های اساسی در فلسفه اخلاق نپرداخته‌اند.

پیش از هرچیز، یک حکم اخلاقی یا یک گفتمان اخلاقی را باید امری زبانی در نظر گرفت؛ این گزاره‌ها و حکم‌ها اظهار می‌شوند. به همین دلیل بایستی زبانی بودن آن‌ها بررسی می‌شد؛ اما از آنجایی که زبانی بودن احکام اخلاقی فراموش شده است، رویکردهای اخلاقی مانند رویکرد کانتی (هنجاری) قاعده‌های پایه‌ای را ارائه داده‌اند و بر اساس این بنیاد، شروع به تمایزگذاری

۱ در این رویکرد احکام اخلاقی را گزاره‌هایی می‌دانند که وانمود می‌کنند صادق هستند.

۲ در این رویکرد معتقدند که احکام اخلاقی، گزاره‌هایی‌اند که دارای چیزی هستند که شبیه به صدق و کذبند.

اخلاقی یا غیراخلاقی بودن بیان‌ها و رفتارهای انسان کرده‌اند. هدف از این پژوهش، پاسخ به این پرسش‌هاست که چرا رویکردهای اخلاقی نتوانسته‌اند تبیینی کلی وجهان‌شمول از اخلاق ارائه بدهند؟ و جایگاه زبان در این رویکردها چیست؟ به‌همین دلیل در این مقاله به دو شیوه به بررسی زبان در اخلاق پرداخته شده است؛ زبان همچون ابزاری در دست انسان و زبان به‌عنوان امری که انسان در آن سکنی دارد. ادعا می‌کنیم در رویکردِ زبان به‌مثابه ابزار، حقیقت به‌عنوان صدقِ مطابقتی در نظر گرفته می‌شود و بنابراین مکاتب اخلاقی با پیش‌فرض حقیقت به‌عنوان صدقِ مطابقتی، شکاف و گسستی را در فضای فعل‌های انسان ایجاد کرده‌اند که آن را جداسازی می‌خوانیم و همچنین ادعا می‌کنیم که هر حکم و قاعده به‌عنوان تبیین گزاره‌ها و امور اخلاقی با این پیش‌فرض از

حقیقت، یک عمل جداسازی را برای افعال انسان انجام می‌دهد؛ که این عمل جداسازی را متافیزیک / اخلاق می‌نامیم. به‌عنوان مثال نشان می‌دهیم که حکم‌هایی از قبیل قاعده طلایی یا اصل اخلاقی کانت^۱ این جداسازی را انجام می‌دهند و بنابراین گرفتار متافیزیک اخلاق شده‌اند؛ یعنی تبیین و تعیین تمامی رفتارهای انسان و افعال آن تحت یک هنجار مبنی بر اینکه کدام فعل می‌تواند اخلاقی باشد؛ ادعا می‌شود که این امر به دلیل غفلت از تفاوت انتولوژیکی است که موجب نادیده‌گرفتن جهان عمومی یا روال‌هایی است که سرچشمه فهم نخستین^۲ دازاین هستند. «نکته اساسی هایدگر این است که آشنایی پس‌زمینه‌ای^۳ که زمینه‌ساز همه تعامل‌ها و همه حالت‌های قصدی است، توافق محضی از شیوه‌های مناسب عمل کردن و قضاوت کردن است که در آن انسان

۱ امر مطلق کانت (قاعده پایه‌ای) سه تقریر دارد که ظاهراً کانت هر سه را به یک معنا گرفته است: «طوری عمل کن که دستور اراده‌ات همیشه بتواند اصلی باشد که قانون کلی تأسیس می‌کند»؛ «طوری عمل کن که انسانیت را خواه در شخص خودت، خواه در دیگری همیشه غایت بدانی و هرگز آن را فقط وسیله‌نشمار»؛ «برطبق دستورهای یک عضو مملکت صرفاً بالقوه غایات، که قانون کلی وضع می‌کند، عمل کن» (Edwards, 2006: 311).

۲ هایدگر به وضوح معتقد است که از یک سو شکلی از فهم از موقعیت و از سوی دیگر، از خود دازاین وجود دارد که برتر از فهم هرروزی است. هایدگر این فهم بالاتر را "فهم نخستین" می‌نامد (Dreyfus, 2017: 29).

۳ این پس‌زمینه، دربردارنده مهارت‌های روزمره ما برای سروکار داشتن با اشیا و مردم است، در یکی از آثار متأخر هایدگر درباره آناکسیماندرس مورد اشاره قرار گرفته است (Dreyfus, 1995: 418-419).

در همه رویکردهای اخلاقی با در نظر گرفتن زبان به مثابه ابزار پیش فرض حقیقت مطابقتی وجود دارد و لذا در این ساختارها حکم‌های اخلاقی تبدیل به گزاره‌های صدق‌پذیر می‌شوند.

مرکز ساختار

سؤالی که مطرح می‌شود این است که چرا این رویکردها دچار متافیزیک اخلاقی شده‌اند؟ ادعا می‌شود که در عالم رفتار انسانی، ساختارهایی که بعضی از رفتارها را از بعضی رفتارهای دیگر به طور مشخص و واضح متمایز می‌کنند، حقیقت را به عنوان حقیقت تطابقی پیش فرض گرفته‌اند. به منظور اثبات ادعای خود، مرکز ساختار را بررسی می‌کنیم و نشان می‌دهیم که رویکردهای مختلف اخلاقی را می‌توان به شکل یک ساختار با یک مرکز در نظر گرفت. «دریدا» برای ساختار، ویژگی مهمی به نام مرکز ساختار را بیان می‌کند؛ و از آنجایی که هر ساختاری مرکزی دارد، نشان می‌دهیم که این مرکز با پیش فرض حقیقت تطابقی ظهور

«همواره از پیش» اجتماعی شده است» (Dreyfus, 2017: 35). به همین دلیل با بررسی زبان همچون اقامتگاه انسان و حقیقت به مثابه آشکارگی^۱ در این اقامتگاه به دنبال زمینه‌های بنیادین اخلاقی بودن انسان هستیم و نشان می‌دهیم که انسان نه از آن روی که اختیار دارد اخلاقمند است بلکه به جهت در زبان بودن است که اخلاقمند است. در آخر به این سؤال پاسخ می‌دهیم که چگونه یک بیان، یک حکم یا یک قاعده در یک سنت می‌تواند تبدیل به هنجار و یا حکم اخلاقی شود؟ آیا هرکسی این اصالت را دارد که فعلی را اخلاقی یا غیر اخلاقی کند؟

در این مقاله به کمک مفهوم مجموعه^۲ که دارای شرط عضویت است، نشان می‌دهیم رویکردهای اخلاقی به شکل یک ساختار هستند. هر ساختار دارای مرکزی است که شرط عضویت همان مرکز ساختار است و از طرفی شرط عضویت برای یک مجموعه متناظر با مفهوم حقیقت به مثابه حقیقت مطابقتی هست؛ بنابراین استدلال می‌شود که

۲ مجموعه گردهای از کثیرهای متمایز است که هر کثیر با برآورده کردن شرط عضویت مجموعه به آن مجموعه متعلق خواهد شد.

۱ هايدگر فهمش از حقيقت را با واژه يوناني *آلتیا* پیوند می‌زند؛ *آلتیا* بدین معناست: «بیرون آوردن موجودات از پوشیدگی شان و مجال دادن به آن‌ها برای دیده شدن در ناپوشیدگی‌شان» (Dreyfus, 1995: 399).

می‌کند.

پیش از بررسی مفهوم مرکز ساختار، بایستی متذکر شد که به چه دلیل از واژه جداسازی برای افعال انسان استفاده می‌کنیم. این لفظ مفهوم همبستگی را پیش‌فرض گرفته است؛ یعنی از نظر ما همبستگی در سه سطح در عالم انسانی وجود دارد؛ همبستگی در سطح اول، همبستگی میان انسان‌هاست، زیرا پذیرفته‌ایم که هستی انسان هستی «با» دیگری است؛ همبستگی سطح دوم، در میان انسان و رفتار او وجود دارد؛ زیرا هیچ رفتاری بدون انسان وجود ندارد؛ و همبستگی سطح سوم همبستگی میان رفتارهای انسان است؛ زیرا ما رفتار منفرد نداریم بلکه در یک افق و در متن یا بافتی از رفتارها همواره زیست می‌کنیم به این دلیل که انسان موجودی تاریخی و زمان-مند است.

مرکز، به مثابه مرکز، نقطه‌ای است که در آن جایگزینی محتواها، عناصر و فقره‌های دیگر ممکن نیست... مرکز، در مرکز تمامیت است و با این حال چون مرکز به تمامیت تعلق ندارد [یعنی جزئی از اجزای ساخت نیست] تمامیت، مرکز را در جای دیگری دارد (Derrida, 1978: 560). این مرکز را می‌توان با مثال دایره، به خوبی فهمید. دایره،

مجموعه نقاطی است که از نقطه‌ای به نام مرکز دایره، فاصله یکسانی دارند. مشاهده می‌کنید که مرکز دایره نقطه‌ای است که درون آن مجموعه نقاط است و شامل آن مجموعه نقاط یعنی دایره نیست. «مرکز ساختار با جهت‌دهی و سازمان‌دهی به انسجام ساختار، اجازه می‌دهد که بازی عناصر ساختار در درون فرم کلی آن انجام شود» (Derrida, 1978: 352). در مثال دایره مشاهده می‌کنیم که تمام نقاط به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ نقاطی که در تعریف صدق می‌کنند و نقاطی که در تعریف صدق نمی‌کنند. به وضوح هر مجموعه نیز اشیاء عالمی که در آن شکل گرفته به دو دسته متمایز تقسیم می‌کند. در رویکردهای اخلاقی هنجاری نقش این مرکز را قاعده یا هنجار پایه ایفا کرده‌اند.

هنجار پایه

هوسرل در ابتدا بحث‌های مربوط به حوزه اخلاق و بنیان‌های آن را در پژوهش‌های نخست بیان کرده است. از نظر هوسرل هر رشته هنجاری اصولی نظری به عنوان مبنا پیش‌فرض گرفته شده است. از نظر او کل هنجارها یک گروه بسته‌ای را شکل می‌دهند؛ که هر قضیه‌ای هنجاری نظم‌دهنده اشیای

حوزه خاصی است. «قضیه هنجاری نظمی فراگیر درباره اشیا یک حوزه مقرر می‌دارد که آن‌ها در بزرگ‌ترین حد ممکن برای ویژگی‌های مقوم قضایای ارزش مثبت، کافی هستند و وضعیتی را در هر گروه هنجاری وابسته به هم معین می‌کند و می‌تواند به عنوان هنجار پایه نشان داده شود. برای مثال وجوب مطلق در گروهی از قضایای هنجاری که اخلاقیات کانتی را پدید می‌آورند این نقش را بازی می‌کند؛ همان‌گونه که اصل بزرگ‌ترین خوشحالی ممکن برای بیشترین تعداد افراد ممکن در اخلاق اصالت فایده نقش بازی می‌کند» (Husserl, 2016: 400). مشاهده می‌کنیم که هنجار، پایه خودهنجاری نیست که هنجاری دیگر آن را شکل داده باشد. هنجار پایه خود در بازی ارزش‌گذاری شرکت نمی‌کند بلکه از طریق هنجارهای دیگر ارزش‌گذاری می‌کند. هنجارها به وسیله هنجار پایه بنا نهاده می‌شوند. هنجار پایه تعریفی از خیر و شر می‌دهد، صوری است که از طریق آن خیرها و شرها را اسناد می‌دهد که این همان مرکز ساختار است؛ اما چرا هنجار پایه ساختاری را می‌سازد که جداسازی انجام می‌دهد؟ هر ساختاری در حقیقت مانند یک مجموعه در ریاضی است.

در یک مجموعه، عضوهایی قرار خواهند گرفت که باید در شرطی که شرط عضویت خوانده می‌شود و بنیاد مجموعه است، صدق کنند. شرط عضویت همان مرکز ساختار است؛ یعنی همان زبان مجموعه که وسیله‌ای است برای متمایز شدن یک مجموعه از مجموعه دیگر و ابزاری برای صدق‌پذیری [در اینجا شرط عضویت یعنی صدق‌پذیری]. سیستم‌های اخلاقی هنجاری با شرط هنجار پایه یک مجموعه است لذا یک ساختار با مرکزیت هنجار پایه که همان شرط صدق، شرط حضور اعضا، شرط خودی‌ها و غیرخودی‌ها است. هنجار پایه یک مرز ایجاد می‌کند لذا عالم انسانی را به دو فضای درون ساختار و بیرون ساختار مجزا می‌کند. هنجار پایه همان انتظار است. انتظار داریم چیزها متعلق به ساختار باشند که مطابق با هنجار پایه باشند. پس نحوه‌ای از بودن چیزها را می‌خواهیم که آن‌گونه باشند که ما انتظار داریم؛ بنابراین هر ساختاری مفهوم شرط صدق به مثابه تطابق را پیش‌فرض گرفته است. به همین دلیل است که در اینجا ما مفهوم انتظار را به گونه‌ای متناظر با صدق تطابقی در نظر گرفته‌ایم. هنجار پایه همان شرط صدق در صدق مطابقتی است. چیزی درست است

اگر مطابق شرط موردنظر باشد. از نظر هوسرل، فلسفه اخلاق کانتی را می‌توان به صورت یک اخلاق هنجاری با هنجار پایه در نظر گرفت. بحث‌های مهمی صورت گرفته است که آیا نزد کانت حقیقت به چه معنایی در نظر گرفته شده است؟^۱ اما نشان دادیم که فلسفه اخلاق کانتی را می‌توان فلسفه‌ای دانست که دارای یک قاعده پایه است و استدلال کردیم که ساختار با یک مرکز است که این متناظر با یک مجموعه است که شرط عضویت دارد و شرط عضویت یعنی مطابقت داشتن، پس پیش فرض حقیقت نزد کانت باید مطابقتی باشد.

دو موضوع غایت و بنیاد برای رفتار و افعال انسان برای هر امر اخلاقی پیش فرض گرفته شده است. ما کاری را انجام می‌دهیم برای X و به جهت یا بر اصل Y. در رویکرد فایده‌باوری اخلاق، غایت افعال مدنظر است. اکنون در این رویکرد جداسازی را نشان می‌دهیم. «فایده‌گرایی را می‌توان به کلی‌ترین وجه، آموزه‌ای توصیف کرد که می‌گوید

درستی یا نادرستی اعمال بر مبنای خوبی یا بدی نتایجشان تعیین می‌شود» (Edwards, 2006: 261). فایده‌گرایی یا عمل‌محور است یا قاعده‌محور. در فایده‌گرایی عمل-محور، درستی یا نادرستی نتایج اعمال جزئی را در نظر می‌گیرند اما در فایده‌گرایی قاعده-محور، نتایج قبول یک قاعده پایه‌ای را مدنظر می‌گیرند. در هر مورد چیزی خوب است که انتظار داریم مطابق با تلقی بالفعل یعنی موجه بر باور پذیرفته‌شده مردم باشد یا مطابق با قاعده پایه؛ و از همین انتظار داشتن برای تطابق، جداسازی شکل می‌گیرد. تلقی بالفعل مردم و قاعده پایه مرکز این ساختار خواهد بود. در نقد و رد رویکرد فایده‌باوری عمل-محور مثال‌هایی زده می‌شود که فعلی بر اساس عمل فاعل نتایج مثبتی دارد اما برخلاف تلقی مردم است؛ و دقیقاً این همان مطلبی است که این مرکزی به نام "برخلاف یا مطابقت با تلقی مردم" است که جداسازی را انجام می‌دهد. در ادامه نشان می‌دهیم که با تلقی جدید هایدگر از زبان و حقیقت می‌توان بدون گرفتار شدن در متافیزیک اخلاق یعنی

در این باره، در سه نظریه تفسیری دسته‌بندی می‌شود: مطابقت، انسجام و ساختارگرایی (Laurie j, 1993).

۱ روش چند گانه و گاهی مبهم کانت در پرداخت به پرسمان صدق به این بحث منجر می‌شود که در فلسفه استعلایی کانت، ماهیت صدق چیست. تفسیر مقصود او

بدون ایجاد کردن یک ساختار با مرکز به بررسی موضوع اخلاق و اخلاقی بودن انسان پرداخت.

زبان و حقیقت از منظر هایدگر

اما مسأله‌ای که در اینجا مطرح می‌شود این است که چرا این پیش‌فرض از حقیقت به عنوان حقیقت مطابقتی موجب گرفتار شدن در متافیزیک اخلاق می‌گردد؟ موجب کدام مستورسازی می‌شود؟ همواره بر هایدگر این انتقاد مطرح بوده است که چرا به طور مستقیم به مسأله اخلاق نپرداخته است؟ جواب این سؤال در تلقی هایدگر از زبان و حقیقت بوده است. مشاهده شد که هر رویکرد اخلاقی با پیش‌فرض حقیقت مطابقتی دچار متافیزیک اخلاق می‌گردد؛ یعنی تبدیل به ساختاری می‌شود که مرکز آن هنجار پایه می‌شود و زبان در این ساختار ابزاری برای سنجش صدق‌پذیری خواهد بود. در این رویکردها با در نظر گرفتن زبان به عنوان زبانی که حاوی گزاره‌هایی که صدق‌پذیری آن‌ها بررسی می‌شوند، جهان عمومی یا روال‌هایی که

سرچشمه فهم نخستین دازاین^۱ مورد غفلت قرار می‌گیرند؛ زیرا با در نظر گرفتن حقیقت به عنوان صدق مطابقتی این امر موجب می‌شود که اخلاق را به عنوان چیزی فرادستی بنگریم و تأمل کنیم؛ زیرا در این حالت از وجه خصلت بیانی زبان و افق زبان غفلت می‌ورزیم و گزاره‌ای بودن زبان را پیش‌فرض می‌گیریم. «... ما در پیش‌زمینه‌ای-معمولاً مغفول واقع‌شده- از فهم درباره نوع هستندگانی که درباره آن‌ها سخن می‌گوئیم مشترک هستیم. برای مثال در این فرض مشترک هستیم که چیزهایی که به نامی خوانده می‌شوند و ارجاع می‌دهیم عبارتند از چیزهای طبیعی و نه سطح‌ها یا فضاهای اشغال‌شده؛ هایدگر این پیش‌زمینه را یک افق می‌خواند» (Young, 2002: 26).

هایدگر با تعریف دیگری از حقیقت و معنا نشان می‌دهد که این آشنایی با پس‌زمینه‌ای که در روال‌های مشترک حاضر است، ما را قادر ساخته است که چگونه بیان‌ها می‌توانند معنا پیدا کنند. از نظر او ما بایستی قدمی به عقب برداریم و تحلیل کنیم

۱ دازاین اصطلاحی است که هایدگر برای موجود انسانی به کار گرفته است. بهترین راه برای فهم معنای مورد نظر هایدگر از دازاین، اندیشیدن درباره اصطلاح «موجود

انسانی» است که هم می‌تواند به نحوه بودنی اشاره کند که خصلت همه انسان‌هاست و هم می‌تواند بر یک شخص خاص، یعنی یک موجود انسانی دلالت داشته باشد.

که امکان صدق یا کاذب بودن گزاره‌ای وابسته به چه چیزی است.

یک بیان نهایتاً فقط به این خاطر می‌تواند حقیقی باشد و در محتوای گزاره‌ای‌اش مقتضی چیزی باشد که:

بیان درباره‌ی آن است که موجودی که درباره‌اش سخن می‌گوید، پیشاپیش به نحوی گشوده شده باشد؛ این بدان معناست که یک بیان درباره‌ی X تنها بدان سبب حقیقی است که سروکار داشتن مابا X پیشاپیش یک نحوه‌ی خاص از حقیقت را درخود دارد (Heidegger, 1984: 127).

و همچنین در جایی دیگر اشاره می‌کند که:

صدق گزاره‌ای ... در پیشاپیش «در میانه‌ی اشیا بودن» ریشه دارد. بودن در میانه‌ی اشیا (پیشاپیش) روی می‌دهد ... پیشاپیش با موجودات بودن جزو اگزیستانس دازاین است (Heidegger, 1984: 127).

به همین دلیل «در میانه‌ی اشیا بودن» یا به عبارتی دیگر پس‌زمینه‌ی مشترک روال‌های متعارف لازمه‌ی صدق گزاره‌ای است. از نظر هایدگر، انسان جدا از عالم نیست. تفکیک

میان من و عالم، تصویری نادرست است. انسان در میانه‌ی عالمش است و با عالم سروکار دارد و دل‌مشغول آن است. در رفتار هرروزی‌مان در سروکار داشتن با اشیا و افراد به‌طور کلی با مواجهه با عالم (عالم دازاین) همواره از پیش در یک شبکه‌ی معنایی قرار گرفته‌ایم. در عالم آشنا به سر می‌بریم در فهمی از وجود که هایدگر آن را اگزیستانسیال^۱ «در بودن» می‌نامد. کلمه «در» را نباید به معنای داخل فهم کنیم همانند آب در داخل لیوان، این «در» را باید به معنای سکنی داشتن یا نسبت برقرار کردن، دل-مشغولیت بودگی دازاین و یا مواجهه‌ی راستین فهم کنیم. «مواجهه‌ی انسان، صرفاً آن نسبت گرفتن و مواجهه‌ای نیست که هر جاننداری برای صیانت ذات خود با محیط پیرامونش برقرار می‌سازد، بلکه انسان مواجهه‌ای یگانه و منحصر به فرد با موجودات دارد که در آن، هر موجودی در نسبت با «کل» موجودات، در یک افق معنابخشی فراگیر، یعنی در «جهان» به معنای پدیدارشناسانه‌اش، به فهم درمی‌آید» (Rajabi, 2019: 27). مهم‌ترین ویژگی از حالت در-بودن یعنی

۱ کلی‌ترین ساختار وجودی دازاین را اگزیستانسیال گویند.

متعلق به چیزی بودن، متعلق به عالم بودن است. «هایدگر و پولانی، هردو این نحوه «در- بودن» را «سکنی داشتن»^۱ می‌نامند. پولانی می‌گوید ما در زبانمان سکنی داریم؛ ما در زبان، خود را در خانه احساس می‌کنیم و از طریق زبان با اشیا و انسان‌های دیگر نسبت برقرار می‌کنیم. هایدگر همین مطلب را درباره جهان می‌گوید» (Dreyfus, 1995: 45).

هایدگر با تعریف زبان به‌مثابه «ابزاری که توسط انسان اختراع شده است» و «وسیله صرفاً ارتباطی است» مخالفت می‌کند. دریفوس تصریح می‌کند:

هایدگر در سه مرحله با روایت سنتی مخالفت می‌کند. نخست این که او معتقد است زبان را نمی‌توان اصوات بی‌معنایی دانست که بعداً به آن‌ها معنا داده می‌شود؛ دوم این که به باور هایدگر، اظهارات معنادار فقط در نسبت با یک پس‌زمینه می‌توانند حقیقی باشند؛ سوم این که او معتقد است که خود این ارجاع دادن یک‌روال اجتماعی است (Dreyfus, 2017: 396).

همچنین از نظر گادامر، «زبان ابزاری در دستان بشر نیست، بلکه میانجی است که در

آن ما همگی زندگی می‌کنیم، حرکت می‌کنیم و واجد هستی‌مان هستیم ... زبان میانجی بنیادین و واسطه زنده حیات اجتماعی است.» (Gadamer, 2007: 357). از منظر گادامر، هر فهمی از پیش‌داوری‌هایمان آغاز می‌شود. این پیش‌داوری‌ها برگرفته از سبک زندگی که درواقع بودگی دازاین به دازاین رسیده است، مبتنی است. واژگان، حکم‌ها، امیال و بسیاری از واقعیت‌های پذیرفته دازاین مجموعه پیش‌داوری‌هایمان را شکل می‌دهند. اصولاً از نظر گادامر، جهان بدون زبان وجود ندارد. به عبارتی نمی‌توان جهان را بدون از پیش نامیدن به ظهور آورد. «اولاً تجربه [جهان] بدون واژه نیست، بلکه تجربه در خود کلماتی را می‌جوید و می‌یابد که آن را بیان می‌کنند. ما به جست‌وجوی واژه صحیح برمی‌آیم - یعنی واژه‌ای که به‌واقع به شیء تعلق دارد - به‌طوری که در آن، شیء به زبان می‌آید» (Weinsheimer, 1991: 170). همچنین گادامر تصریح می‌کند که «جهان انسانی همواره از قبل جهانی زبانی است، و درست به‌همین دلیل است که واژه انسانی همواره و در هر حال جهان یافته است» (Weinsheimer,

^۱ dwelling

(170: 1991). ما که در زبان هستیم بنابراین پیش از بررسی کردن امر اخلاقی به عنوان یک گزاره صدق‌پذیر باید آن را یک بیان دانست که در زبان اظهار می‌شود. نسبت انسان با زبان، ذات اخلاق را آشکار می‌سازد و اما نسبت ما با زبان چگونه است؟ جواب هایدگر به این سؤال «اقامت گزیدن» است و این ذات انسان است. «اقامت گزیدن در آرامش، به معنای باقی ماندن در آرامش در درون سپهر آزادی است که از هر چیز در طبیعت خود آن، مراقبت به عمل می‌آورد. ویژگی بنیادین اقامت گزیدن همین مراقبت -به- عمل آوردن است» (Heidegger, 149: 1977). پس انسان تا زمانی که عالم را مجموعه از شیء‌ها تلقی نکرده باشد بلکه عالم، عالم معنا یا فهم، حقیقت موجودات باشد و در این عالم اقامت گزیند دارای هویتی اخلاقی است. اقامت گزیدن یعنی در ساحت سنت‌ها رو به سوی آینده داشته باشیم و به همین دلیل بیان‌های اخلاقی که همواره با پس‌زمینه‌ای مشترک روال‌های اجتماعی در یک سنت می‌توان فهمید، در زبانی به ظهور آورده می‌شوند که آن زبان خدایانی دارد که رویدادهای بنیادین کلمات هستند. خدایان زبان، کسانی مانند پیامبران و شاعران هستند

که توانسته‌اند آشکارگی تازه‌ای از جهان را بر انسان بگشایند؛ و فهم تازه‌ای از جهان به دست آوریم؛ اما این فهم، فهمی بدون پیش‌داوری نیست. پس باید فهم انسان از اقامت گزیدن در ساحت زبان را بررسی کنیم تا فهم انسان از اخلاقی بودن را تبیین کنیم. بنابراین با این تلقی جدید از حقیقت و زبان و همچنین فهم انسان، هایدگر و گادامر توانسته‌اند از گرفتار شدن در متافیزیک اخلاق پرهیز کنند؛ زیرا دیگر رویکرد اخلاقی آنان ساختاری با مرکز ندارد و به تبیین کلی رفتارهای اخلاقی انسان پرداخته‌اند.

فهم هرمنوتیکی گادامر و رویداد بنیادین

گادامر فهم را رخدادی می‌داند که انسان در مواجهه با عالمش دارد. «کانون بحث هرمنوتیک فلسفی گادامر مسئله فهم و به نحو دقیق‌تر، نحوه رخداد فهم در مواجهه ما با جهان همچون یک متن است. گادامر در صدد پدیدارشناسی فهم، بیان شرایط امکان فهم و چگونگی رخ دادن آن است. ادعای تحریک‌کننده او این است که هرگونه مواجهه ما با جهان، که از آن به فهم (یا تفسیر) تعبیر می‌کنیم، با وساطت زبان انجام می‌شود. فرایند تفسیر همانا فهم زبانی ما از

جهان است» (امینی، ۱۴۰۲). فرض کنید جمله «انسان باید به پدر و مادر خود احترام بگذارد» را می‌شنویم. قبل از اینکه این جمله را حکم تلقی کنیم، یک اظهار زبانی می‌دانیم که از واژه‌هایی تشکیل شده است که در یک زبان خاص بیان شده است. واژه‌های *انسان*، *پدر*، *مادر*، *باید* و *احترام* واژه‌هایی هستند که در یک زبانی که جهان‌بینی خاص آشکار کرده‌اند؛ از نقطه نظر گادامر هر فهمی از پیش‌داوری‌هایمان آغاز می‌شود. این پیش‌داوری‌ها برگرفته از سبک زندگی که در واقع بودگی دازاین به دازاین رسیده است، مبتنی است. واژگان، حکم‌ها، امیال و بسیاری از واقعیت‌های پذیرفته دازاین مجموعه پیش‌داوری‌هایمان را شکل می‌دهند. به اصطلاح گادامر مجموعه پیش‌داوری‌هایی که «افق کنونی خاصی را شکل می‌دهند، زیرا این پیش‌داوری‌ها نشان‌دهنده قلمرویی هستند که فراسوی آن را نمی‌توان دید» (Gadamer, 1971: 306). ما از طریق زبانی جهانمان را بیان می‌کنیم که به ما ارث رسیده است و در یک سبک خاصی زندگی می‌کنیم که فهم ما از وجود، از آن نشأت گرفته

است. سنت «باید تأیید، پذیرفته و ترویج شود. اساساً حفظ کردن همین است» (Gadamer, 1971: 281). پس فهم، فرایند مشارکتی زمانی در دل تاریخ است که در سنت انتقال داده می‌شود؛ و در همین سنت است که حکم‌های اخلاقی داریم و رفتار دیگر آن را فهم می‌کنیم. «فهم، اصولاً، رویدادی است که به شکل تاریخی متأثر شده است» (Gadamer, 1971: 300). بنابراین ما از اثر تاریخ بر پیش‌داوری‌هایمان آگاه هستیم؛ و با این آگاهی از سنت در دیالوگ با دیگران قرار گرفته‌ایم؛ و سرانجام گادامر مدعی است که سنت و پیش‌داوری‌هایمان زبانی هستند و بنابراین «درست‌تر آن است که بگوییم زبان با ما سخن می‌گوید نه ما با آن» (Schmidt, 2016: 130)؛ و از طرفی به نظر می‌رسد در هرمنوتیک اگرچه صحبت از افق فهم و امتزاج افق^۱ یعنی بسط افق معنایی مفسر برای دربرگرفتن افق متن شده است اما از رویداد بنیادین حرفی زده نشده است. تولد هر واژه در زبان بدون زمینه رویداد بنیادین اساساً غیرممکن است. این رویداد می‌تواند از یک زنجیره انتقالی به ما رسیده باشد؛ یعنی فرض کنید واژه‌ای در به بیان درآمدن امری

گادامر مدعی است که تمام پیش‌داوری‌ها و سنت ما زبانی هستند.

1 و از طرفی «امتزاج افق‌ها که در فهم روی می‌دهد، دستاورد زبان است» (Gadamer, 1971: 378). پس

اشتراکی اظهار شده و این واژه از افرادی به افراد دیگر و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. فرض کنید متنی از آینده به دست ما رسیده است. چگونه این متن را می‌توان فهم کرد؟ آیا امکان تفسیر و یا حتی فهمیدن آن وجود دارد؟ در مواجهه با متن‌های گذشته به دلیل داشتن اطلاعات از مردمان پیشین و زبانی که بسط یافته است این امکان وجود دارد که حتی رمز خط آن‌ها را بشکنیم و متن به سخن درآید؛ اما آیا امکان دارد متن مردمان آینده را فهم کنیم؟ به نظر می‌رسد چون در رویدادهای بنیادینی که برای آن‌ها شکل گرفته است مشارکتی نداشته‌ایم این امکان وجود نداشته باشد. یا حداقل امکان به‌درستی فهمیدن آن را نداشته باشیم. فرض کنید جمله «از طریق گوشی پیامکی برای من بفرست» به دست مردمان صدسال قبل رسیده باشد. این امکان وجود دارد که آن‌ها نتوانند فهمی درست از جمله داشته باشند. چون در رویداد کشف موبایل و اینترنت و شبکه‌های اجتماعی نبوده‌اند. به همین دلیل رویدادهای بنیادین امری ضروری برای بار کردن معنا به واژه‌ها هستند. به عنوان مثال دین اسلام با قرآن، یا شاعرانی مانند فردوسی و سعدی با نوشتن کتاب‌های شعرشان، رویدادهای بنیادینی برای واژه‌ها ایجاد کرده‌اند. فهم ما از عدالت، آزادی، برابری، زندگی و ... مبتنی بر

فهم هرمنوتیکی یعنی فهمی مبتنی بر امتزاج افق رویدادهای بنیادین و روال‌های پیش‌زمینه‌ای است. در کل فهم ما مبتنی بر گشودگی عالمی است که زبان آن را آشکار کرده است. پس مفاهیم اخلاقی ما هم مبتنی بر این گشودگی زبانی است؛ گفته شد که هر زبان، خدایانی دارد که با اضافه کردن بار معنایی جدید به واژه‌ها، عالمی نو را آشکار می‌کنند و در این عالم گشوده است که اخلاقی بودن را فهم می‌کنیم؛ بنابراین اینگونه نیست که هرکسی می‌تواند چیزی را اخلاقی بداند چون خود فکر می‌کند اخلاقی است؛ او به شرطی می‌تواند امری را اخلاقی قلمداد کند یا فرایند اخلاقی شدن امری را شروع کند که خود خدای آن زبان باشد. به همین دلیل ادیان و شاعران و بزرگان یک ملت نقش بسیار مهمی در اخلاق آن ملت داشته و دارند. این شاعران و پیامبران هستند که بازبان هر بار آشکارگی را موجب می‌شوند و در این آشکارگی مردمان فهمی از وجود پیدا خواهند کرد. به این ترتیب زبانی بودن یعنی اخلاق‌مند بودن. ما اخلاق‌مندیم چون دارای زبان هستیم. انسان نه از آن جهت اختیار دارد پس موجودی اخلاقی است بلکه انسان به دلیل زبان‌مندی است که ذاتاً اخلاقی است. این سؤال مطرح می‌شود که آیا سنت‌ها همواره و در هر زمانی حکم‌فرما

زبانی شد؛ اما تسلط یک زبان به واسطه جهانی سازی و شبکه های اینترنتی می تواند چنان زبان ملتی را خاموش سازد که دیگر هیچ نوری از سنت و فرهنگ آن زبان برای دیده شدن معنای واژه ها وجود نداشته باشد و اخلاق، دیگر آن اخلاق آن زبان خاموش شود؛ بنابراین ارج نهادن به سنت و عرف یعنی پاس داشتن زبان و لذا همواره می توان از تسلط اخلاق دیگر آن با پاس داشتن زبان جلوگیری کرد.

نتیجه گیری

هرگاه ویژگی زبانی بودن حکم های اخلاق را در نظر نگیریم، هر تلاشی برای تبیین کلی رفتارهای اخلاقی انسان منجر به شکست می شود. شاید همین عدم موفقیت باعث توجه بیشتر فیلسوفان به سنت اخلاقی ارسطو مبتنی بر فضیلت گردیده است؛ این رویکردها نتوانسته اند ذات اخلاق را نشان دهند؛ بنابراین با سکنی گزیدن در ساحت زبان و البته این یعنی پذیرفتن سنت و فرهنگ به دست آمده از خدایان آن زبان که سرچشمه روال های فهم پذیری جهان و دازاین هستند، موجب فهمی از وجود خواهد شد که در این فهم چیزها را آنگونه که هستند می یابیم و مهارت چگونه زیستن در کنار دیگران را یاد خواهیم گرفت و این یعنی اخلاقی زیستن. سرچشمه

هستند؟ جواب این است: تا زمانی که خدایان دیگری از آن زبان ظهور نکرده باشند حکم فرمایند. پس زبان های مختلف رویکردهای اخلاقی متفاوتی را آشکار می کنند. «هر زبان انسانی خاص، با دیدگاه زبانی، تنها جهان بینی خاصی ارائه می دهد» (Schmidt, 2016: 132). در هر فرهنگ، احترام گذاشتن به بزرگسال به شیوه های متفاوتی اجرا می شود؛ برای مثال، اسکیموها افراد کهن سال را به نقطه دور افتاده ای می برند تا زمان مرگشان فرابرسد. پس این سؤال مطرح می شود آیا چون زبان های متعدد داریم و بنابراین رویکردهای اخلاقی متفاوتی با توجه به هر سنت خواهیم داشت، نمی توانیم یک اخلاق جهان شمول و فراگیر داشته باشیم؟ از آنجایی که در یک زیست جهانی به سر می بریم، همواره اشتراکات زبانی بسیاری داریم؛ یعنی در آشکارگی یکسانی از زبان سکنی داریم که می تواند اشتراکات اخلاقی زیادی ایجاد کند و اشتراک یعنی مبدأ دیالوگ میان زبان های مختلف. شاید دلیل اشتراکات اخلاقی آن زبان واحدی بود که مردمان زمان بعد از موسی با آن مکالمه می کردند و تصمیم گرفتند برج بابل را برای تسخیر آسمان بسازند و مورد غضب خداوند قرار گرفتند؛ به طوری که دیگر همدیگر را نمی فهمیدند و هر ملتی صاحب

روال‌های فهم‌پذیری جهان و دازاین، روال‌های عمومی متوسط است که در زبان متعارف مفصل‌بندی می‌شوند؛ پس زبان است که ذات اخلاق را آشکار می‌کند؛ و این زبان یک وسیله ابزاری نیست که تنها معناداری را معادل صدق-پذیری بدانیم؛ بلکه زبان، آشکارساز جهان یک ملت است که هر فهمی از این جهان به واسطه آن امکان دارد؛ اما آیا سر سپردن محض به سنت‌ها و هنجارها همان مفهوم گمشدگی دازاین در کسان نیست؟ به همین دلیل هایدگر از دازاین مصمم صحبت می‌کند؛ که می‌تواند معرف شخص فاضل یا فاعل اخلاق‌مند ارسطو باشد (که این می‌تواند در یک پژوهش مستقل مورد بررسی قرار گیرد). همچنین بررسی مرجعیت سنت شکافی

است برای دیالوگ در میان نسل‌های یک زبان و این گشوده‌بودن امر اخلاقی است؛ یعنی هیچ‌گاه نمی‌توان با برشمردن ارزش‌ها و یا هنجارها، گفتمان اخلاقی را ببندیم و به‌درستی، تمامی رفتارهای انسان را تبیین کنیم. هیچ‌گاه نمی‌توان قاعده‌ای کلی یافت که بتوان تمام رفتارهای اخلاقی را با آن سنجید؛ بلکه چون ذات اخلاق، زبان است و زبان گشوده است و این گشودگی همواره راه تفسیر را باز می‌کند، می‌توان با پذیرش اصول اخلاقی تفسیرپذیر با دیالوگ میان کاربران حال و آینده زبان، همواره افق‌های تازه‌ای برای فهم اخلاقی بودن گشود.

ملاحظات اخلاقی:

حامی مالی: این پژوهش هیچ کمک مالی از سازمان‌های تأمین مالی دریافت نکرده است.

تعارض منافع: طبق اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

برگرفته از پایان نامه / رساله: این مقاله مستخرج از رساله/پایان نامه نمی‌باشد.

- of the Later Writings, Edited by Ricard E. Palmer, Evanston, Illinois, published by Northwestern University Press.
- Gadamer, H. G. (1975). Truth and Method, trans. Joel Weinsheimer and Donald G. Marshall (New York: Continuum, 2004), 363.
- Hamedeh, R. (2024). The scope of ethics according to Levinas: from love to human community. *Journal of Philosophical Investigations*, 1403, -. doi: 10.30470/phm.2024.2017555.2478.
- Heidegger, M. (1971). Poetry, Language, Thought. A. Hofstadter New York: Harper and Row.
- Heidegger, M. (1984). Metaphysical Foundations of Logic, Trans. Michael Heim, Indiana: Indiana University Press.
- Heidegger, M. (1977). The Question concerning Technology and other Essays, W. Lovitt. New York: Harper and Row.
- Heidegger, M. (1950). The Origin of the Work of Art. The Question Concerning Technology.
- منابع**
- Amini, A. (2023). Linguisticity is not Merely Expressing the Experiences; the relationship between language and understanding according to Gadamer. *Journal of Philosophical Investigations*, 17(44), 89-107.
- Asgharim A. (2022). On the Necessity of Moral Judgment Requiring Moral Principle. *Journal of Philosophical Research*, 16(40), 429-444.
- Edwards, P. & Donald M. B. (2006.). *The Encyclopedia of Philosophy*.
- Derrida, J. (1978). Writing and difference. University of Chicago press.
- Dreyfus, H. L (1995). Being-in-the-World: A Commentary on Heidegger's *Being and Time*, division I. Massachusetts Institute of Technology .
- Dreyfus, H. L. (2017). Background Practices: Essays on the Understanding of Being, Oxford University Press.
- Gadamer, H. G. (2007). *The Gadamer Reader: a Bouquete*

- Husserl, E. (1900). Logical Investigations, First Part: Prolegomena to Pure Logic, first edition.
- Rajabi, A. (2019). transcendental finitude, Tehran. Hermes Publication .
- Schmidt, L. K. (2016). Understanding hermeneutics. Routledge.
- Weinsheimer, J. (1991). Philosophical Hermeneutics and Literary Theory-Yale University Press.
- Underwood, L. J. (2003). Kant's correspondence theory of truth: an analysis and critique of anglo-american alternatives.
- Young, J.) 2002(. Heidegger's later philosophy. Cambridge University Press.
- Fadaei Mehrbani, M. & jahangiri, S. (2021). Comparative study of Heidegger and Carbon votes On "Understanding presence". Philosophical Meditations, 10(25), 313-348. <https://doi.org/10.30470/phm.2020.121647.1752>